

Tôi và con trai 11 tuổi đi chân lên xe Mi tháng 11 năm 1984, sau hơn một năm trôi nổi ở Chimawan Hng Kông và Bataan Phi. Thời gian trôi tôi đã lo xa liên lạc với cô em họ y chng Mi San Diego. Đi p trc tiếp gặp H i USCC, thu xếp việc ở trọ. Khi cha con tôi Ti Mi, Đi p lái xe ra đón, đưa ngay về nhà đãi một bữa ăn mừng thọ nh so n. Phòng 2 cha con "drap", nệm, gối mền toàn đồ mới toanh. Hôm sau Đi p hăm họ lái xe cho đi lo hết tất cả mọi thứ từ giấy tờ phí làm, kể cả đi xin welfare.

Ông bà ngoại và mẹ tôi may mắn năm qua thng xuyên giúp đỡ gia đình Đi p, mẹ tôi cũng có đồ nuôi Đi p trong nhà nà năm trôi cách buôn bán làm ăn. Hai gia đình, hai anh em vẫn thân tình nên nhân dịp này Đi p tình lo lắng đỡ cho 2 cha con trong buổi đầu l n c l cái. Mike, chng Đi p, nhớ hơn tôi 4 tuổi, cao l n, hiền lành tốt bụng, kiên nhẫn nh u, rất quý v, làm inspector máy bay cho một hãng hàng không dân sự Mi ở r p m i xin chuyển l i v Mi.

Trong tuần đầu, Mike xin nghỉ phép, lái xe đưa cả nhà (v chng Mike, Hng con gái riêng của Đi p 13 tuổi và 2 cha con tôi) lên đỉnh núi cao San Diego coi tuyết, nhìn viễn vng kính "l n nh t th gi i", uống nước táo cider nóng h i trong một quán ăn bao phủ sương mù, và xu ng bi n đi dạo ven biển nng m, cho tôi có khái niệm chung chung về nước của anh ta.

Chuyến tình của Mike và Đi p cũng ng ng ng nh chuyến c tích cô bé L lem gặp đ c anh chàng hoàng t. Trc 75, Mike làm việc ở Saigon nên quen Đi p, lúc đó mới ở quê vô Saigon theo bà ch h h c ng đ đ. Tình c làm sao mà Mike gặp, thích dáng d p r t r e l c a cô, mái tóc dài, đôi môi đỏ nh son, làm quen đeo đui, muộn đi đến hôn nhân nh ng cô gái nghèo không ch u, Mike đành tr l i Mi. Tháng 75 khi tình hình Saigon r i ren, l n x n, sắp một vào tay Vi t c ng, Mike đã tr Mi li u bay qua Bangkok, r i t Bangkok tìm cách bay vô Tân s n Nh t đ thuy t ph c ng i đ p theo anh r i kh i Vietnam qua ngõ Tòa đ i s Mi k o không còn k p.

Cm đng trc chân tình đó, Đi p không còn ch n l a nào khác hơn là t đ t b ng con th theo anh chàng Mi giàu lòng nghĩa hi p lên phi c v Mi, r i sau đó tr thành Đi p Roosevelt phu nhân. Đ a con gái 6 tuổi cũng đ c làm gi y khai sinh l i là con ruột Mike, là Hng Roosevelt, đ c Mike c ng nh con đ. Hai v chng v i nhau nh u năm không có con, nh ng cu c đ i Đi p nh Mike mà chuyến qua một giai đ n giàu sang phú quý b c tri u, nh chng làm cho hãng máy bay mà đi máy bay qu c t đ c free, t r p qua Hongkong, Âu châu buôn bán hết xoắn n trang phát đ t, bao b c nuôi đ ng c m t đ i gia đình nghèo kh nhà quê bên Vi t nam, làm cho tr nên mát m t, mát m y v i bà con l i xóm...

Tôi v i Mike trong khu nhà giàu Encinitas (North San Diego county) đ c m t tháng, đ c Đi p h t lòng ch d y lái xe m t tu n vài ba l n, thì có Steve, b n làm chung v i Mike bên VN ngày x a, đ đầu t i xin d n vô m t phòng, đ a t i n rent Mike không l y. Steve có t i n đ dành, có m i ng đ t đ nh sau này v plan t t rông coi xây nhà l y cho r , nh ng t m th i ph i đi h c thêm m y l p college đ hoàn t t cái b ng gì đó tôi cũng không rõ. Th y v ch ng Mike không l y t i n nhà t i n ăn, Steve tr n b ng cách mua quà Christmas cho 2 cha con tôi toàn áo qu n th "x n", tình nguy n làm tài x ch tôi đ n tr ng d y ngh h c machine shop xin cho tôi đăng ký h c, và ng i ch tôi thi test Toán đ i s l p 8 m t t i ng đ ng h . S là m y ngày tr c, tôi nói chuy n đ i n tho i v i ông "job developer" ng i Vi t San Diego v vi c h c ngh ng n h n đ ra đi làm t túc, kh i ph i đ a vào welfare, ông này khuyên đi h c ra làm "Machine shop operator", t i ng Vi t g i là "th t i n", là job đang r t "hot" lúc b y gi . Ông nói:

-M i ra h s tr anh 5\$/1 gi , c nh n đi, r i s lên 10\$, 15\$ sau m t hai năm sau đó thôi. Khi anh đã rành h t m i th r i, lúc đó chính anh là ng i ra giá cho h , anh đòi bao nhiêu h tr b y nhiều. Anh s làm manager m t cái shop l n, có toàn quy n tuy n ng i vô, hay đu i th ra. Nhi u ng i đã thành công nh v y San Diego.

-Nh ng mà tôi là chân thầy giáo, d y t i ng Pháp t i ng Anh bên Vi t nam, h i nào không có quen c m búa k m, đ i c...bi t có thành công không.

-Qua t i đây là đ i đ i r i, anh ph i th c t th c th i một chút, b h t các ki n th c cũ đi. Bây gi ngh này đang th nh hành, mà cũng không c n ph i dùng tay chân n a, máy móc làm h t, ch c n có ki n th c, thông minh m t chút là làm đ c, anh c nghe tôi đi...Đây là s phone, đ a ch c a tr ng d y ngh , m i n phí...

Tôi ch ng th y m t m i ông này ra sao, ch bi t tên Tài, ngày x a là c u trung tá VNCH, mà ông cũng ch bi t tôi năng khi u ra sao, c quan ni m h đàn ông là ai cũng có th làm th t i n đ c, và làm gi i. Thôi thì ng qua M tr c, làm ch c "chuyên viên c v n h ng nghi p" t t nhiên ph i rành chuy n và có lý h n tôi r i. Th là tôi dành th dài nh Steve ch đi ghi danh h c Technical School gì đó, t n San Marcos, cách nhà Đi p 20 miles.

Th ng con tôi đã vào tr ng t i u h c g n nhà h c l p 5, t đ p xe t i tr ng m t mình đ c nên tôi b t đ u quay ra lo cho công danh s nghi p riêng mình. B n m i tu i r i, làm gì s ng trên

x này đây, tôi th ng b n kho n t h i. Nh c đ a con mang theo mà đ c chính ph u đ i cho tr c p AFDC đ n khi 18 tu i, đó là m t cái may m n hi m có, tôi nghĩ ph i l i đ ng c h i đ h c m t cái ngh v ng ch c, đ s c sau này b o l n h v và con gái còn l i bên Vi t nam qua. Mike h i ý tôi có mu n sang l i t m làm chìa khóa ngoài ph thì 2 v ch ng giúp, s ki m ti n nhanh, tuy không nhi u. Tôi không ch u, làm chìa khóa thì ng i đ t cũng bi t làm, còn mình có v n ki n th c đ i h c bên nhà mà v t đi thì u ng quá, thôi đ h c đ machine shop coi có khá không, không khá thì ph i đ i ngh khác, tr c p còn lâu mà. Th là tôi m t tu n ch u khó đ p xe 3 đêm h c ESL t tr ng trung h c g n đó, m i sáng 5 gi 30 đ y súc m t r a mi ng, đ c Đ i p ch u khó đ y s m gói cho m t lunch box, h i h đi b trong bóng t i b n g m y cánh đ ng hoang ra b n xe bus ngoài ph , ng i ch đ n 6:30 xe bus t i, leo lên ng i lim dim ng , l c l mình m y b m đ p h n m t ti ng đ ng h n a m i t i bus stop San Marcos, l i c m đ u c m c ch y 15 phút g n m t cây s , b n g qua m t cánh đ ng m i t i l p v a k p b t đ u.

Tr ng này h c không ph i tr đ ng nào. Hi u tr ng là ông ng i Do thái ký giao kèo v i chính ph và các ch h n g th ti n, ăn ti n hai bên: ti n chánh ph đ i th đ đ o, hu n luy n k th t nghi p hay k h ng tr c p xã h i bi n thành th bi t ngh , cung c p cho các ch h n g, và ti n ch h n g tr huê h ng cho m i đ u th t nghi p tr ng gi i thi u t i h n g (v i đ i u ki n ph i PASS m t tháng đ u "probation"). N u ng i th làm đ , ch a đ c m t tháng đã b ch chê, hay đ u i, thì Tr ng s nh n l i đ m v hu n luy n ti p cho khá h n, r i l i gi i thi u cho h n g khác c n th sau này.

Hu n luy n viên lý thuy t ch có m t ông, nói ti ng Anh cũng đ nghe, tôi ghi chép đ c h t. H c trò toàn M và M , ch có mình tôi và m t ng i n a ng i Lào là dân Á đông nên có l n ông tò mò h i:

-Ti ng Anh tôi nói, anh nghe hi u đ c bao nhiêu ph n trăm?

Tôi c i:

-Kho ng 80%.

Ông có v hài lòng, khen "good", h i tôi VN ngày x a có h c l ng giác h c không. Tôi nói có, nh ng mà quên h t r i.

Đầu tiên tháng học lý thuyết thì chuyển sang "hands-on training", tức là xuống shop đóng máy, tập các đóng tác, thực tập cắt sắt, cắt thép, dũa nhôm, dũa quy định cho đến ông thầy mới và mới thanh niên mới thực tập. Anh chàng này dùng toàn tiếng Anh rất giỏi, tôi nói thông thạo rõ ràng, tôi đặt tên là anh "Let me know", vì chuyên môn nói "If you don't know how to do, let me know" hay "if you have problems, let me know"...

Lý thuyết học thì gặp một công việc cho nhà tôi, phải gặp thợ mộc, kiên nhẫn gặp thợ lát móng nhà tôi, gia đình, bằng 1/100 milimet, cho tôi khi nào công việc đó vừa đúng kích thước blue-print đòi hỏi mới thôi, vậy mà có một lần tôi sốt ruột, muốn làm cho mau, set up công việc lát dày tôi 1mm, khi công việc to bằng bàn tay văng ra khỏi 2 gang kìm, bay vút lên trên trời xa rồi rơi cái "kềng" một cái xuống nên xi măng làm công việc shop nào lo, ai ngờ lại đặt đặt máy, huấn luyện viên học học công việc tôi ngay, dáo dác coi có ai biết không. May mà không có án mạng xảy ra, không ai bị vấp đổ xuống trán. Vậy là do tôi không kẹp chặt 2 gang kìm nên nó sút văng ra, công việc mà kẹp chặt công việc luôn cái máy nên công việc không lo cao hơn đổ xuống. Tôi lúc đó, anh phải công việc cạnh công việc tôi làm, sợ lại xảy ra tại nhà.

Thực tập được 2 tháng rồi thì hiệu trưởng kêu lên bắt đi làm:

-Tao có job cho mày rồi, 5\$50 một giờ, ở San Diego.

Tôi thất kinh:

-Tôi chưa có bằng lái xe làm sao đi làm.

Ban giám đốc công nhân, quay ra bàn tán với nhau làm sao giúp quy định công việc tôi. Xưa nay học viên bên này ai cũng có bằng lái, có xe, bây giờ gặp trúng dân tôi nên mới qua, tuy tiếng Anh khá, nhưng chưa có xe gì cả, làm sao đây. Công việc là công việc hoài công cho nó có bằng và mua được xe mới đi làm. Sau cùng họ khuyên cho tôi một chỗ gần nhà, báo tôi đi xe buýt mà đi làm, nếu không chịu sẽ kêu cán sự Ty xã hỏi "cúp" welfare, vì tôi có job offer mà làm bị công không chịu đi làm. Tôi đang lo thì quen quen cô cán sự Mỹ thì thất. Thấy tôi lo sợ, cô xin ông hiệu trưởng cho nói chuyện riêng với tôi, đóng cửa lại nói chuyện.

-Anh có con nh , m i qua M m y tháng, ch a có b ng lái xe, anh không s n sàng đi làm cũng OK, không sao, chúng tôi không có quy n c t welfare cha con anh đ c. H làm b hăm đ a anh cho anh s mà đi làm, đ h s m l y đ c ti n c a các hãng machine shop và ti n chính ph . Đây là tôi cho riêng anh bi t, anh đ ng nói cho h bi t, không nên.

Té ra là nh v y. Th ng b n Lào bi t chuy n, l m b m nói,"bà đó nói đúng, tr ng này gi ng nh công ty nuôi heo, con nào th y m p m p coi đ c là đem ra bán l y ti n, ch không ph i mu n cho mình h c lâu đ thành th o rành ngh đầu." Tôi v nhà ng m nghĩ m y đêm, th y Mike có v mu n mình đi làm, Đi p không nói gì nh ng nh Đi p ăn u ng free 6 tháng r i cũng k , mà th ng con vài ngày n a ngh hê t i n i nên nh n l i đi làm cho r i, có c xin ra i riêng. Tôi l n l i t i khu hăng s p làm San Marcos, đi ki m apartment, may sao v đ c n t th ng M cũng đang c n ng i share b t cái 1-bedroom apartment 450\$. Ch này cũng g n ch làm, đi b t i hăng có vài trăm mét, nó đòi ph n mình 300\$ m t tháng, b t n m ng trong phòng khách, còn nó chỉ m cái bedroom..

H i đó m i VN qua, mua gì cũng hay so sánh v i giá c bên nhà, th y m i tháng b ra 300\$ cho ti n nhà b ng giá m t l ng vàng, đau lòng xót c a l m, nh ng nghĩ m i tháng ki m đ c 800\$ tr thu r i cũng còn 700\$, v n h n là ăn welfare có 450\$. Đi làm m i có đ ti n g i v Vi t nam cho má, cho v con. Đi làm, ti p xúc v i M , m i khôn ra, ti ng Anh m i nói đ n dĩ. Còn làm bi ng ăn welfare, không, hay làm l y ti n m t, bi t ch ng nào m i góc đ u lên n i.

Tháng đ u đi làm M tâm tr ng r t là bu n. Đang VN nhàn h buôn bán thông dong, b đi v t biên, đang nhà Đi p đ y đ ti n nghi sung s ng, lo xin đi làm, l t vô cái phòng tr tr i v i th ng M ích k , đ b a bãi, chén bát soong ch o b đ y sink không r a. B n bè không có ai đ tâm s , chia s .

Đang mùa hè, con cái ng i ta đ c đi ch i ch này ch kia, có b n có bè tung tăng, con mình thì nh t khóa trong nhà không có Tivi, máy hát, đ ch i gi i trí gì h t. Chi u 4 gi m t m i đi làm v , con trong nhà m c a ch y xu ng đ i đón, ôm ch m l y cha, m u máo khóc nói không có gì ch i, b nh t c ngày trong nhà bu n thiu. May mà láng gi ng ch a ai g i c nh sát méc chuy n nh t con nít đ i 12 m t mình trong nhà. Ph i đ a con lên xe bus xu ng ph ch i cho khuây kh a, ki m b n Vi t nam ngang tu i cho nó ch i. Tình c làm quen đ c v i th ng bé tr c tu i con, đ n v nhà làm quen v i b m nó. Hai v ch ng còn tr , Công giáo, có 5 đ a con, thuê cái nhà nh , có cho th ng cháu share phòng chung tên Vĩnh. Trong câu chuy n, bi t Vĩnh cũng đ c đào t o t cái tr ng machine shop đó ra, hi n đã đi làm, có xe h i riêng. Vĩnh m i 25 tu i, cùng ngh , cùng hoàn c nh, nên cũng đ thân, k t ngay làm b n.

hãng làm cũng có m y ng i Vi t nam qua tr c làm chung, rành ngh , cũng giúp đ ch v , nh ng ch M có v xét nét, đ ý cách mình làm ăn ra sao t ng chút m t. Đây là family business, shop nh thôi, nên h tính toán tỉ t kỉ m k l ng: ch ng boss kiêm supervisor, v làm th ký kiêm k toán, con cái nh cũng có m t loay hoay ph giúp cha m . H i đó sao tôi nh nhà chi l , nh t là nh đ a con gái 5 tu i b l i. Đang đ ng máy, soi l cho m t đ ng 200 cái m u nhôm vuông v n b ng bàn tay ông ch giao cho, mà t đ ng đ u óc lan man nh chuy n ng i đ i thuy n v t biên hôm nào th y chim bay trên tr i, nh đêm n m cô đ n trên đ o Hongkong th dài tỉ c nu i đã không mang v con theo luôn, chuy n con gái bây gi chắc đã vào l p M t, không bi t bà xã còn buôn bán không, hay đã đi làm h p tác xã, g i con cho ai, hàng xóm hay bà n i.

Tay làm mà đ u nghĩ chuy n đầu đầu, vô tình soi l n l nh thành l to h t 3 mi ng nhôm, thỉnh linh gi t mình nh l i, tá h a tam tinh. Ph i chi l ph i xoi to mà khoan thành nh , còn có th s a l i, xoi l i, khoét ra to, đằng này l ph i xoi nh mà khoan b ng khoan b , to toét loét, làm sao mà bít b t cho nh l i. Tôi toát m hôi h t, tr i mùa hè mà nh đ ng gi a đêm đông, không bi t làm sao mà th tiêu 3 mi ng này. Ch có cách th tiêu thôi, ch đem ra thú t i v i ch chắc ch n là b đ u i ngay t c thì. M t mi ng nhôm nh v y order cũng 20\$ v n là ít nh t. C m kh i kh i m y mi ng sáng choang này đem ra b thùng rác là ch nó th y t i h i ngay, không th y thì lúc đ rác nó cũng phát giác. Ch còn cách đ u trong b ng gi đồ vô "toilet" đi c u, đ u t m trong b n n c đ , r i khi v vô toilet gi đồ đi ti u, móc ra nhét trong ng i, mặc áo coat thùng thỉnh mang theo v nhà thì không ai nghi ng . Không s thi u hàng, vì ch bao gi cũng order hàng đ ra h n nhu c u m t chút, phòng m t s nh h h i hay làm sai kích t c.

K ho ch c a tôi thành công, m y ngày sau không nghe ch h i han gì, coi nh êm xuôi. Nh ng tôi lúc nào cũng s ng trong h i h p, lo s , có linh tính nh s b đ u i vi c, vì ch không th y t i c i v i mình chút nào. Qu nhiên, sau đúng m t tháng, ch kêu l i nói:

-L ra tôi đã cho anh ngh sau 2 tu n t p s , nh ng tôi ráng ch cho đ tháng đ tr ti n cho ông hi u tr ng anh. Anh không có khi u trong ngh này. H i x a anh là thầy giáo ph i không? Tôi thành th t khuyên anh nên xin tr c p đi h c l i cho ti ng Anh khá h n. Anh xem ra có khi u v ch nghĩa h n là làm tay chân.

B sai th i, c m cái check 800\$ cám n, v nhà lúi húi n u c m, chiêm tr ng, xào m c cho con ăn, còn mình ch th y đối chút nào, lên gi ng đáp m n n m co ro, trong b ng r u thú ru t. May m n Vĩnh xin v i c u m nó cho cha con tôi t i t m nhà h m t th i gian, vì tôi v a m t

job, mà th ng M cũng tr apartment cho ch d n ra luôn. Hai cha con n m đ t trong phòng khách, nên h ch l y t ng tr ng có 100\$ m t tháng.

Tôi lên tr ng báo cáo b sa th i, h nói c t i tr ng đi h c ti p, h s ki m cho job khác. Th i gian đó cũng may tôi quen v i anh Vui, qua M tr c tôi, cũng m t cha m t con, cùng c nh gà tr ng nuôi con nh tôi. Th y tôi lo bu n không bi t ki m đâu ra job m i, vì nghĩ welfare không cho ti n tr c p n a sau khi đã đi làm, anh c i to:

-Tr i, anh m t job thì apply xin l i welfare AFDC , m c m gì mà lo cho m t công, anh là single parent, con anh d i 18 mà lo cái n i gì? H i tr c tôi cũng y nh anh v y đó, xin h cho l i l i n.Yên chí đi. Tôi s đ a anh lên xin l i.

Tôi m ng r : -"Thi t sao? V y mà tui lo s t vó lên m y hôm nay."

v i c u m Vĩnh ch a đ y tháng thì tôi quen v i m t anh Cambuchia tên Danh, d n tôi t i share phòng nhà m n c a m t c p v ch ng cũng ng i Cambuchia, h n u ăn cho mình luôn, tr 300\$ m t tháng, 2 cha con ng chung phòng có 2 gi ng v i Danh. Vĩnh h i tôi mu n xin welfare l i hay mu n đi làm l i, vì mu n ki m vi c vùng này cũng d , b n c a Vĩnh tên B ng bi t nhi u ch đang c n th .. C u m Vĩnh khuyên tôi nên xin l i welfare đi h c l i t t h n, có t ng lai h n. Tôi ch bi t h c gì, đ u óc còn hoang mang bu n phi n nhi u th quá, có l nên đi làm đ kh i nghĩ ng i, đ giúp gia đình V i t nam m t th i gian cái đã. Th là Vĩnh nh B ng gi i thi u tôi đi làm machine shop cùng ch B ng đang làm.

Ông ch M này già, tóc b c, đã v h u, m n m t manager M tên Doug coi shop, và 4 th ti n, toàn th tr Vi t nam. B ng nói ông khoái th Vi t nam vì siêng năng và thông minh. Th y tôi có background thầy giáo, ông không cho tôi đ ng máy , mà đ a lên làm "inspector t p s " phòng riêng k bên office, tr 5\$50 m t gi . Nhi m v tôi là đ c "blue-print" và dùng d ng c máy móc check coi hàng (parts bù long, con c) th d i shop làm đ m lên có đúng kích t c không, r i ký g i cho khách hàng order. Ông nói không c n check h t t ng part m t, mà ch check 20% s l ng làm m u, h đúng h t thì ký tên g i hàng đi cho khách hàng, không đúng thì g i tr xu ng cho h làm l i. Tôi đ p xe đ p đi làm, vì thi lái xe r t t i 2 l n, mà cũng ch a mua đ c xe. Có ngày m c m a to, t nh chu t l t, may mà còn mùa hè m áp, không b c m l nh ho hen.

M y tháng đ u tôi làm t t l m, nhi u hàng lúc tr c k t mà ông đ a tôi check l i, tôi cho PASS h t g i đi, khách hàng l y h t, không tr l i cái nào, làm ông đ c nh ng s ti n l n vô b t ng , khoái l m, c i t m t m khen tôi hoài, tặng l ng lên 6\$ m t gi , đ tôi c g ng trau đ i ngh này s có ngày lên 9 m i đ ng. Nh ng hàng đ n đ n nhi u quá, m t món c 200 parts, mà m i ngày có h n c ch c món th mang lên đ trên bàn, con m t ph i làm vi c t m su t ngày, nên tôi ph i đi bác sĩ khám m t, ph i đeo kính. Th làm sai h ng nhi u quá, ít khi đúng kích t c blue-print qui đ nh. Tr đ xu ng, b t th s a l i m i ch u ký shipping thì th ghét, ch i th v ng t c, nói "đ n nh ch ", mà nh m m t ký đ i g i đi cho khách thì khách tr hàng l i, ông ch c n nh n, tôi nh ng i trên đ đ i búa, r t kh tâm, b c mình. Làm ăn phát đ t, ông ch m n thêm 2 anh Vi t nam n a, tr c VN cũng làm giáo s toán và lý hóa, cho đ ng x đ ng máy CNC. Có b n trí th c, gi break gi i lao nói chuy n cũng đ bu n.

Qua đ u năm 86, tôi không làm good n a, nhi u hàng khách hàng tr l i đ vì tôi check không k , ông ch đ em vào v t gói parts trên bàn nh m ng v n. Đ c blue-print lâu lâu cũng có m y cái không hi u, ph i nh ông ch hay manager Doug ch dùm.

M t hôm B ng vô phòng tôi v i v m t nghiêm tr ng, đ a tôi m t trang báo b o đ c, trong đó có m u rao v t "Help wanted" (C n tìm ng i làm), rao c n m t inspector gi i, tên h ng s phone đúng là c a office ông ch mình. Tôi bi t mình sắp b laid-off, bi t ông ch t t còn ng i ch a mu n cho mình bi t, ch m n đ c ng i m i đ u i sau, nên h i Doug thì h n xác nh n đúng, bèn lên office th n nhiên xin ngh vi c. Ông ch bi t tôi cũng ch thích gì ngh này, hí hoáy t t đánh máy, ký cho m t cái th gi i thi u r t t t, đ gi làm reference sau này đ ki m vi c.

Tôi không bu n, vì bi t mình lâu nay làm h n 7 tháng, xin ti n th t nghi p đ c, mà xin l i welfare cũng đ c, v i l i cũng ch thích gì cái ngh này, l m c m m i m t mà ít ti n.

Lúc đó tôi đã b bà Cambuchia n u c m tháng, sang share apartment 2 phòng Escondido v i Li u, m t bà 38 tu i, có ch ng qua M tr c, b l y v khác tr đ p h n New York. Li u s ng đi làm nuôi 3 đ a con tr c tu i con tôi. M t anh b n tr gi i thi u cho tôi l i đó cho r , vì là nhà housing, nói nh , " bà này đang ki m đàn ông cho share nhà đ mong n u h p thì l y làm ch ng hay boyfriend gì đó". Tôi th y bà này tính có 200\$ m t phòng cho 2 cha con cũng r , con mình l i có b n đ ng tu i ch i v i nhau cũng ti n, nên đ n vô, không h nghĩ đ n chuy n có th l ng nh ng tình ái nh m nh i.

Li u nh con, không đ p, nh ng có nhi u b n bè Vi t nam t i ch i, ăn u ng, nên tôi cũng quen

thêm m t s ng i t t, nh anh ch Duy, Hà, bà Năm, H u... Tôi mua i c a Hà (đang h c ngh s a xe), cái Toyota Corona 1000\$ đ i 76, còn r t t t, nh ng s tay, ph i nh m t ng i b n cùng làm chung h ng đ t cho n a ngày m i lái đ c. Tôi cũng u, ch a có b ng lái mà c gan lái xe m i đi làm đ i, nh ng chính nh v y mà sau 4 tu n, t i DMV thi l n th ba đ u ngay.

Th i gian này Đi p th nh tho ng lái xe lên thăm hai cha con, cho quà, an i, khuy n khích. Tôi cũng lâu lâu lái đ a con v nhà Đi p ch i, k chuy n này chuy n n , i i ăn c m. M t l n, tôi quen m t anh mang đ a con nh t Texas qua, tâm s qua Cali đ xin ăn tr c p đi h c college i lên k s , vì Texas không cho h ng tr c p lâu. Tôi cũng quen 2 thanh niên trên đ i 35 tu i h c college g n nhà, qua ch i c m cu n computer dày c m c a h lên, đ c th mà hoa c m t, bao nhiêu là t ng xa l , mình khá ti ng Anh mà cũng mù t t ch u thua, bu n bã nghĩ b ng cái th i ch nghĩa c a mình đã qua, ch c không bao gi có th đi h c i trên x này n a, thôi ráng đi cày cho xong.

M t bu i chi u, đ khuây kh a n i bu n th t nghi p, tôi ch con đi coi xi nê i cái r p quen, coi 2 phim ch có 99 cents. Khi tan phim i r p ra, 7 gi t i, tôi s ng s t bàng hoàng tr c m t c nh t ng l ùng tuy t đ p: c m t vùng tr i tím r m không th y đâu là núi non, đ ng xá, thành ph . Tôi ng n ng n m tay đ a con th b v đ ng tr c c m t r ng xe h i m y trăm chi c, chìm trong màu tím bùi ngùi th ng nh , không nh đã đ u xe i ch nào. Tâm tr ng tôi lúc đó ch i v i tr ng tr i, mênh mang, bu n r i r i. Th y tr c m t c m t t ng lai đen t i bao trùm, nh không gian màu tím s m bu n tê tái lúc đó, không bi t loay hoay làm sao mà thoát ra, tìm ra ai ch cho mình m t con đ ng đi đ ng đ n g y đ ng l i t ng lai nuôi s ng hai cha con, đ s c b o lãnh đ c 2 m con đang trông ch bên kia.

Hình nh bu i chi u tím hôm đó tuy ch hi n ra trong kho nh kh c, không hi u sao su t đ i in kh c mãi trong tâm kh m tôi, sau này có nhà cao c a r ng, m i l n hình dung l i, đ u mu n a n c m t. Nó g i i c nh con thuy n không b n, cái tâm tr ng b v cô đ n cùng c c c a ng i cha đ c thân tr ng tay b t l c trên x l , không ai giúp đ , tr c cái bao la vô đ nh c a Tr i đ t mênh mông.

Sau đó m y tháng thì bà manager housing bi t đ c cha con tôi i "l u" nhà bà Li u không khai báo. Bà ta hăm he đ a con gái Li u, nói, "Má mày ph i lên g p tao, nh n ông đó là boyfriend thì tao m i cho i chung." Tôi b c mình nghe i H u, anh chàng c t c quen (v a m n cái apartment 3 phòng g n đó), d n ra, t i i chung, chi m m t phòng tr 200\$ m t tháng. Còn đang th t nghi p, tôi theo H u đi ph c t c, H u tr cho 50\$ m t ngày ti n m t, girlfriend H u n u c m luôn cho ăn.

Tôi không nghĩ i lao đ ng tay chân, làm c cũng vui, nh ng v n thích h c m t ngh gì đàng hoàng m i l , đòi h i suy nghĩ, vi t lách, ngh nào liên quan đ n trí óc ch nghĩa h n. Tôi nh đ n anh chàng b Texas đ n con qua Cali xin welfare đi h c i college, k chuy n cho Mike nghe xem ý th nào. L p t c Mike n i nóng, m t mảy đ lên, chê trách anh này hi u sai ý nghĩa c a ti n tr c p xã h i.

"Welfare là ti n ng i dân đóng thu ", Mike nói, " chính ph l y m t ph n đ giúp các tr ng h p neo đ n, con nh , cha m đau y u, không đi làm đ c. Tr ng h p b t đ đ m i nh vào, không ph i đ mình l i đ ng mà h c lên cao làm cha thiên h , ki m ti n cho nhi u". Tôi th y v y, nín thinh không dám nói n a, sau này k l i cho m t anh b n nghe, anh ta nghe, anh c i b o:

-Sponsor anh là M ph i không? T t nhiên M nào mà mu n mình ăn welfare, ti n m h i n c m t c a h đóng thu đâu? Mình đầu đâu t i, mu n không ăn ti n xã h i đi h c làm l ng cao trong khi h ph i đi làm ch t xác thì t t nhiên h ph i ghét r i. Nh ng h quên r ng, khi mình làm l ng cao thì ph i đóng thu cao tr l i cho chính ph nuôi ng i khác, còn đi làm ba c c ba đ ng su t đ i thì đóng thu đ c bao nhiêu, nuôi ai. Anh nghĩ có ph i không?

Tôi ng m nghĩ th y Mike có lý, nh ng nguyên t c quá, còn anh này cũng có lý, mà lý này linh đ ng uy n chuy n h n. Đúng r i, ph i bi t trông xa th y r ng, suy nghĩ thi n c n quá không có l i cho ai c , đ i đ u là vay vay tr tr , m i n giúp ích cho nhau cùng ti n lên là t t, bèn âm th m nuôi ý đ nh m t ngày nào đó có đ p s b t ch c ô m sách t i tr ng tr l i. Ai cũng nói m i qua M ph i ch u kh , kh ghê l m, r i sau t t m i hanh thông, ăn nên làm ra, n u mình có chí, ch u khó, bi t tìm cách ti n thân.

Trong h n m t năm khi m i đ t chân đ n M , cha con tôi ph i đ n nhà 5 l n, con tôi l ch th ch đ i tr ng t i 4 l n. Ch a h t, l n này tôi đ c v i H u cũng ch có m t tháng thì bà cô trên Fresno kêu lên giúp cho đ ng làm ch business cắt c . L i ph i đ n nhà l n th 6, b t con đ i tr ng l n th 5, cha con ch t đ , kéo nhau cà r ch cà tang, ng gà ng g t, ch y lên Fresno t i b i hoa lá, v a đ n n i thì xe x p bánh, b pot". Nh ng chính đ t Fresno quê mùa này, đ i s ng th t r , nhà housing 2 phòng có 200\$ m t tháng, thành ph yên tĩnh, ít ch ăn ch i, mà đ i tôi b t đ u chuy n qua m t khúc ngo t đ nh m nh, cho tôi c h i th c hi n gi c m c p sách đ n tr ng tr l i.

Job Thi i M i T i M

Tác Giả: Ph m Hoàng Ch ng

Thứ Hai, 29 Tháng 6 Năm 2009 13:35

Đang c t c , tôi thi đ u vào B u đi n 7 ch khác nhau v i s đi m r t cao, r i đ u làm social worker cho Fresno county m y tháng, nh ng s tôi Tr i không cho làm th , nhi u th x y ra b t tôi bám l y ngh đi h c. Trong su t 3 năm, các b u đi n c lai rai kêu hoài, mà vi c h c l i r t t t đ p. Đang h c g n đ n đích, b ngang đi phát th cũng u ng. Tôi ch u khó dùng ngh c làm ph ng ti n nuôi mình h c su t 4 năm dài, l y đ c m nh b ng Master và tr thành nhà giáo chính ng ch tr l i ngay sau đó, đ ng hoàng thuê nhà riêng năm 90, r i qua năm sau mua nhà đón v con qua, s m 2 chi c xe, s ng đ c l p, tho i mái, ch m d t nh ng tháng ngày long đong v t v , lầy l t..